

Šį puslapį išvertė mašininio vertimo programa [Nuoroda]. Mašiniuose vertimuose gali būti klaidų, tekstas gali būti nevisiškai aiškus ir tikslus. Ombudsmenas neprisiima atsakomybės už jokių neatitikimų. Patikimiausią ir teisiškai tikslią informaciją rasite originale anglų kalba, kurio nuoroda pateikta pirmiau. Daugiau informacijos rasite mūsų [kalbų ir vertimo politikoje](#) [Nuoroda].

Sprendimas byloje 1487/2016/EIS dėl Europos Komisijos atsakymo į skundą, kuriame teigiama, kad įspėjamosiose nuotraukose, naudojamose ant tabako produktų, niekinami neįgalieji,

Sprendimas

Byla 1487/2016/EIS - **Atidaryta** 11/07/2017 - **Sprendimas** 11/07/2017 - **Atitinkama institucija** Europos Komisija (Tolesnis tyrimas nėra pateisinamas) |

Ši byla susijusi su Europos Komisijos atsakymu į skundą, kuriame teigiama, kad įspėjamosiose nuotraukose, naudojamose ant tabako produktų, niekinami neįgalieji.

Skundo pateikėjas, socialinių klausimų ombudsmenas ir Šlėzvigo-Holšteino (Vokietija) kovos su diskriminacija tarnybos vadovas, teigė, kad nuotrauka, kurioje šalia teksto, nurodančio, jog „rūkymas sukelia insultą ir negalią“, vaizduojamas asmuo neįgaliojo vežimėlyje, neigiamai vaizduoja neįgaliuosius. Ši nuotrauka yra viena iš daugelio Komisijos pateiktų nuotraukų.

Komisija paaiškino, kad šių nuotraukų tikslas yra informuoti asmenis apie rūkymo keliamą pavojų. Ji pridūrė, kad nuotraukos parinktos laikantis itin griežtos atrankos procedūros.

Ombudsmenė išnagrinėjo šį klausimą ir nustatė, kad apskritai Komisijos paaiškinimas yra pagrįstas. Todėl ji nusprendė, kad šiame etape toliau tirti skundą būtų nepagrįsta. Vis dėlto ji taip pat supranta, kad neįgalieji arba jiems atstovaujančios organizacijos šių nuotraukų publikavimą gali suvokti neigiamai. Taigi ombudsmenė mano, jog tam, kad būtų pasiekta geriausia skirtingų interesų pusiausvyra, ateityje dėl jautrių atvaizdų pasirinkimo prieš juos viešai skelbiant būtų naudinga pasikonsultuoti su atitinkamomis pilietinės visuomenės grupėmis.

Dėl skundo aplinkybių

1. Skundo pateikėjas yra socialinių reikalų ombudsmenas ir Vokietijos Šlėzvigo-Holšteino kovos su diskriminacija tarnybos vadovas.
2. ES tabako gaminių direktyvoje [1] reikalaujama, kad cigaretėse ir cigaretėms sukti skirtose

tabako pakuotėse būtų kombinuoti įspėjimai apie galimą žalą sveikatai, kuriuos sudaro i) nuotrauka, ii) tekstinis įspėjimas ir iii) informacija apie metimą rūkyti. Naudotinų vaizdo įspėjimų „biblioteka“ apibrėžta atskiroje deleguotojoje direktyvoje (Įspėjimo apie vaizdus direktyva) [2] .

3. 2016 m. rugpjūčio 22 d. skundo pateikėjo pirmtakė raštu kreipėsi į Komisiją, nurodydama, kad jos biuras gavo keletą skundų dėl ant tabako gaminių pakuočių naudojamo vaizdinio įspėjimo (paveikslėlio tekste teigiama, kad „mokymas *sukelia insultą ir negalią*“). Jie manė, kad vienas iš paveikslėlių, kuriame vaizduojamas neįgaliojo vežimėlyje sėdintis asmuo, diskriminuojamas ir stigmatizuojamas neįgaliuosius. Jie teigė, kad nuotraukoje vaizduojami žmonės vežimėliuose blogoje šviesoje, nors akivaizdu, kad ne visos negalios, dėl kurių žmonės turi naudotis neįgaliųjų vežimėliais, sukėlė rūkymas.

4. 2016 m. rugsėjo 21 d. Komisija atsakė skundo pateikėjui. Ji išreiškė apgailestavimą, kad kai kurie žmonės dėl šios padėties jautėsi diskriminuojami. Tačiau ji teigė, kad vaizdas niekam ne stigmatizuoja ir nėra diskriminacinis. Ji nurodė, kad įvairiomis jos naudojamomis nuotraukomis siekiama informuoti potencialius vartotojus apie rūkymo riziką. Be to, Komisija paaiškino, kad nuotraukos buvo pasirinktos po labai griežtos atrankos procedūros, kurioje ypatingas dėmesys buvo skiriamas bendram tikslui – užkirsti kelią tabako vartojimui ir jį sumažinti. Tuo tikslu Komisija taip pat konsultavosi su medicinos specialistais [3] .

5. Nepatenkintas Komisijos atsakymu, skundo pateikėjas kreipėsi į Ombudsmeną.

Tyrimas

6. Ombudsmenas pradėjo skundo tyrimą ir nustatė šiuos kaltinimus:

Komisija skundo pateikėjui nepateikė įtikinamo ir išsamaus atsakymo.

7. Atlikdamas tyrimą ombudsmenas tinkamai atsižvelgė į skunde pateiktą informaciją. Visų pirma ji atliko išsamią Komisijos ir skundo pateikėjo susirašinėjimo prieš skundo pateikėjui kreipiantis į ombudsmeną analizę. Ombudsmenė taip pat atliko savo tyrimą, įskaitant ryšius su Europos neįgaliųjų forumu. Pastarasis išreiškė susirūpinimą dėl nuotraukų tinkamumo.

Tvirtinimas, kad Komisija nepateikė tinkamo atsakymo

Ombudsmenui pateikti argumentai

8. Skundo pateikėjo nuomone, paveikslėlis stigmatizavo neįgaliuosius. Jis teigė, kad negalia, dėl kurios reikia naudoti neįgaliųjų vežimėlius, paprastai nėra rūkymo pasekmė. Be to, paveikslėlyje neįgaliųjų vežimėlių naudotojai vaizduojami kaip „silpni, nelaimingi ir beviltiški“. Jis taip pat nurodė interneto svetainės nuorodos, į kurią Komisija nurodė savo atsakyme į skundą, turinį. Skundo pateikėjas laikėsi nuomonės, kad šio ryšio turinys klaidingai patvirtina nuomonę, kad nuotraukos yra „mediciniškai teisingos“. Jis taip pat kritikavo tai, kad Komisija konsultavosi tik su teisės ekspertais, susijusiais tik su autorių teisių klausimais.

Ombudsmeno vertinimas

9. Ombudsmenas supranta, kad neįgaliųjų nuotraukų naudojimas yra opus klausimas, kuris nacionaliniu lygmeniu buvo labai prieštaringas [4] . Pagal JT neįgaliųjų teisių konvencijos 8

straipsnį valstybės, šios Konvencijos Šalys, turėtų susilaikyti nuo neigiamų vaizdų, susijusių su negalia, ar vaizdų, kurie gali būti suvokiami kaip tokie, kūrimo. Vietoj to jie turėtų skatinti teigiamą neįgaliųjų suvokimą.

10. Kartu Ombudsmenas pažymi, kad tabako vartojimas ES kelia didelį susirūpinimą visuomenės sveikatai. Šiuo atveju paveiksle siekiama parodyti, kad viena iš daugelio neigiamų tabako vartojimo pasekmių yra rimtas nedarbingumas dėl su rūkymu susijusių ligų. Komisija paaiškino, kad i) nuotraukų tikslas – informuoti ir įspėti esamus ir potencialius rūkančiuosius apie tokią riziką, ir kad ii) ji konsultavosi su medicinos specialistais dėl nuotraukų ir jų tinkamumo pridedamam tekstiniam įspėjimui.

11. Tikslas sumažinti ir panaikinti tabako gaminių naudojimą neabejotinai yra vienas iš didžiausių visuomenės sveikatos prioritetų visoje ES. Grafinių ir kartais šokiruojančių vaizdų naudojimas jau kurį laiką yra neatsiejama pastangų pasiekti šį tikslą dalis. Renkantis tinkamus vaizdus, reikia rasti pusiausvyrą tarp maksimalaus efektyvumo ir jautrumo žmonių, kuriems kai kurie vaizdai gali būti įžeidžiami, padėties užtikrinimo. Nuotraukos, kurias leidžiama naudoti kaip įspėjimus apie grėsmę sveikatai ant tabako gaminių, pateikiamos deleguotosios ES direktyvos [5] priede. Ombudsmeno įgaliojimai neleidžia jai ginčyti ES teisės aktų leidėjo patvirtintų teisės aktų turinio. Vis dėlto Ombudsmenas mano, kad apskritai Komisija pateikė pagrįstą atsakymą į skundą ir kad todėl nėra pagrindo toliau tirti.

12. Kartu Ombudsmenas pabrėžia, kad ES administracijai svarbu atsižvelgti į piliečių suvokimą ir į poreikį skatinti teigiamą ES įvaizdį. Ombudsmenas mano, kad ateityje peržiūrint vaizdus, kurie turi būti spausdinami ant tabako gaminių pakuočių, būtų naudinga, kad Komisija plačiai konsultuotųsi, o ne tik su sveikatos priežiūros specialistais. Kaip parodyta šiame skunde, kai kurie iš šių vaizdų gali būti ypač jautrūs neįgaliesiems. Todėl Ombudsmenas mano, kad siekiant užtikrinti kuo geresnę pusiausvyrą tarp neįgaliųjų teisių ir interesų bei visuomenės sveikatos perspektyvos, būtų ypač naudinga konsultuotis su atitinkamomis pilietinės visuomenės grupėmis.

Išvada

Remdamasis šio skundo tyrimu, ombudsmenas jį užbaigia pateikdamas tokią išvadą.

Tolesni tyrimai nėra pagrįsti.

Ombudsmenė pabrėžia, kad ES administracijai svarbu atsižvelgti į piliečių suvokimą ir į poreikį skatinti teigiamą ES įvaizdį. Ombudsmenas mano, kad ateityje peržiūrint vaizdus, kurie turi būti spausdinami ant tabako gaminių pakuočių, būtų naudinga, kad Komisija plačiai konsultuotųsi, o ne tik su sveikatos priežiūros specialistais. Kaip parodyta šiame skunde, kai kurie iš šių vaizdų gali būti ypač jautrūs neįgaliesiems. Todėl Ombudsmenas mano, kad siekiant užtikrinti kuo geresnę pusiausvyrą tarp neįgaliųjų teisių ir interesų bei visuomenės sveikatos perspektyvos, būtų ypač naudinga konsultuotis su atitinkamomis pilietinės visuomenės grupėmis.

Apie šį sprendimą bus pranešta skundo pateikėjui ir Komisijai.

Emily O'Reilly

Europos ombudsmenas

Strasbūras, 2017 07 11

[1] 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB (OL L 127, 2014, p. 1).

[2] 2014 m. spalio 10 d. Komisijos deleguotoji direktyva 2014/109/ES, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/40/ES II priedas sudarant paveikslėlių įspėjimų, naudotinių ant tabako gaminių, biblioteką (OL L 360, 2014, p. 22).

[3] Komisija nurodė, kad daugiau informacijos apie vaizdinius įspėjimus galima rasti adresu http://ec.europa.eu/health/tobacco/docs/pictorialwarnings_tpd_en.pdf [Nuoroda]

[4] Pavyzdžiui, tai pasakytina apie kelių eismo saugumo kampanijas.

[5] Žr. 2 išnašą.